
Regulējošo prasību daļa, Finanšu instrumentu tirgus daļa,
Licencēšanas daļa

Rīgā 08.07.2010.

Nr. 03.01.01./70

ANOTĀCIJA

grozījumiem Finanšu instrumentu tirgus likumā

Finanšu un kapitāla tirgus komisija (tālāk tekstā – Komisija) ir izstrādājusi likumprojektu "Grozījumi Finanšu instrumentu tirgus likumā", kas ievieš direktīvas 2009/111/EC (tālāk tekstā – Direktīva) prasības un Kapitāla prasību direktīvas (3. versija), kura iesniegta apstiprināšanai Eiropas Parlamentā, prasības attiecībā uz ieguldījumu brokeru sabiedrību atalgojuma sistēmām Latvijā un uzraudzības iestāžu tiesībām piemērot dažādus ierobežojumus, ja ieguldījumu brokeru sabiedrību atalgojuma sistēmas neatbilst noteiktām prasībām. Direktīvas pārņemšanas termiņš Latvijā ir 31.10.2010., bet ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kuru riska darījumi ir pakļauti lielo riska darījumu ierobežojumiem, jānodrošina atbilstība Direktīvā izvirzītajām prasībām, sākot ar 31.12.2010., savukārt uzraudzības iestāžu tiesības piemērot ierobežojumus prasībām neatbilstošu atalgojuma sistēmu gadījumā stājas spēkā 01.01.2011. Šī ir maksimālās regulējošo prasību harmonizācijas direktīva, t.i., izslēgta iespēja noteikt prasības, kas ir stingrākas par Direktīvā noteiktajām prasībām, izņemot gadījumus, kad ir paredzētas izvēles iespējas.

1. Likumprojekts paplašina to brokeru sabiedrību loku, kuras nav pakļautas lielo riska darījumu ierobežojumiem. Pašlaik lielo riska darījumu ierobežojumi neattiecas tikai uz ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kam nav jāievēro kapitāla pietiekamība. Turpmāk lielo riska darījumu ierobežojumi neattieksies arī uz ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kurām licence neatļauj veikt darījumus ar finanšu instrumentiem uz pašu rēķina un izpirkt finanšu instrumentus sākotnējai izvietošanai ar neizvietoto finanšu instrumentu izpirkšanas garantiju, kā ar uz ieguldījumu brokeru sabiedrībām ar pilnu finanšu pakalpojumu licenci, bet ar ierobežotu darījumu klāstu.

2. Likumprojekts precizē termina "savstarpēji saistītu klientu grupa" definīciju, paredzot šādas grupas identifikācijā papildus agrāk noteiktajiem ņemt vērā arī riskus, kas rodas klientiem kopēja būtiska finansējuma avota dēļ, kā arī iespēju izslēgt no savstarpēji saistītu klientu grupas personas, starp kurām pastāv kontroles attiecības, bet ir pamatoti pierādīts, ka šādas personas tomēr neveido ieguldījumu brokeru sabiedrībai kopīgu risku.

3. Direktīva maina pieeju lielo riska darījumu ierobežojumiem, aizstājot iekšgrupas riska darījumu kopsummas ierobežojumu 20% no pašu kapitāla apmērā un ierobežojumu, kas nosaka, ka lielo riska darījumu kopsumma nedrīkst pārsniegt kredītiestādes pašu kapitālu vairāk par astoņām reizēm, ar vienu ierobežojumu – lielā riska darījuma maksimālo sliekšni 25% apmērā no ieguldījumu brokeru sabiedrības

**Regulējošo prasību daļa, Finanšu instrumentu tirgus daļa,
Licencēšanas daļa**

pašu kapitāla, kas aizsargā ieguldījumu brokeru sabiedrību no pārāk lieliem neparedzētiem zaudējumiem lielo riska darījumu dēļ (*a large exposures regime as a back stop against unforeseen and traumatic losses*).

4. Likumprojekts atceļ Komisijas noteikumos iepriekš paredzēto atbrīvojumu no riska darījumu ierobežojumiem riska darījumiem ar kredītiestādi vai ieguldījumu brokeru sabiedrību ar termiņu līdz vienam gadam. Tagad riska darījumiem ar kredītiestādi vai ieguldījumu brokeru sabiedrību noteikts ierobežojums 25% apmērā no ieguldījumu brokeru sabiedrības pašu kapitāla. Lai mazinātu šo izmaiņu ietekmi uz ieguldījumu brokeru sabiedrību darbību, šādiem darījumiem ir ieviests alternatīvs kvantitatīvs ierobežojums 100 miljonu *euro* apmērā, ja šī summa ir lielāka par 25% no ieguldījumu brokeru sabiedrības pašu kapitāla, bet ne vairāk par ieguldījumu brokeru sabiedrības pašu kapitālu.

5. Likumprojektā noteikti kritēriji un kārtība ieguldījumu brokeru sabiedrību nozīmīgas filiāles noteikšanai.

6. Likumprojekts papildina konsolidētās uzraudzības institūcijas un tādas uzraudzības institūcijas, kas uzrauga ieguldījumu brokeru sabiedrību, kurai ir nozīmīgas filiāles citās dalībvalstīs, bet nav meitas sabiedrību nevienā no dalībvalstīm, uzdevumus ar pienākumu veidot uzraugu kolēģiju un organizēt tās darbu.

7. Lai nodrošinātu pilnīgu Direktīvas pārņemšanu Latvijas tiesību aktos, Finanšu instrumentu tirgus likumā Komisijai tiek deleģētas tiesības izstrādāt normatīvos noteikumus, kas detalizēs likumā paredzēto ierobežojumu un prasību piemērošanu.

8. Lai ierobežotu pārmērīgu risku uzņemšanos, kurus ieguldījumu brokeru sabiedrība nevar efektīvi pārvaldīt, kā arī neveicinātu īstermiņa peļņas gūšanu, kas var negatīvi ietekmēt ieguldījumu brokeru sabiedrības darbības rezultātus nākotnē, likumprojekts paredz Komisijas tiesības pieprasīt ieguldījumu brokeru sabiedrībai izmantot peļņu kapitāla palielināšanai, kā arī ierobežot atalgojuma mainīgās daļas apmēru.

9. Likumprojekts nosaka, ka ieguldījumu brokeru sabiedrības atalgojuma sistēma ir iekšējās kontroles sistēmas elements.

10. Likumprojekts papildina ieguldījumu brokeru sabiedrības publiskojamo informāciju ar prasību par ieguldījumu brokeru sabiedrības atalgojuma politikas un atalgojuma apmēra publicēšanu.

11. Likumprojekts precizē ieguldījumu blakuspakalpojumu "kredītu vai aizdevumu piešķiršana ieguldītājam darījumu veikšanai ar finanšu instrumentiem, ja komercsabiedrība, kas izsniedz kredītu vai aizdevumu, ir iesaistīta darījumā ar finanšu instrumentiem kā darījuma otrā puse", izslēdzot vārdus "kā darījuma otrā puse", kuri

**Regulējošo prasību daļa, Finanšu instrumentu tirgus daļa,
Licencēšanas daļa**

nav direktīvas 2004/39/EK sniegtajā minētā blakuspakalpojuma jēdzienā un kas būtiski sašaurināja šī blakuspakalpojuma jēdzienu.

12. Likumprojekts atbilstoši direktīvā 2004/39/EK noteiktajam precizē tos finanšu instrumentus, uz kuriem attiecas Finanšu instrumentu tirgus likuma darbība, attiecinot tos uz jebkādiem atvasinātiem finanšu instrumentiem, kuri ir saistīti ar valūtām.

13. Likumprojekts precizē kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību pienākumus, nosakot ieguldījumu pakalpojuma atbilstību un piemērotību klienta interesēm, nosakot par pienākumu kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām vērtēt klientu finansiālo stāvokli, zināšanas un pieredzi gadījumos, kad klientam tiek piešķirts kredīts vai limits veikt darījumus ar finanšu sviras efektu (*leverage*). Šis pienākums precizē kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību pienākumu, kas ietverts Finanšu instrumentu tirgus likuma 128. panta pirmajā daļā ("nodrošināt sniegtos pakalpojumus ar pienācīgu profesionalitāti un rūpību klienta interesēs"), tas ir nepieciešams, lai ierobežotu iespēju nezinošiem, nepieredzējušiem un finansiāli nepietiekami nodrošinātiem klientiem veikt tādus darījumus, kuru rezultātā potenciāli iegūstamos zaudējumus viņi nav spējīgi uzņemties.

14. Lai nodrošinātu Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr. 1060/2009 par kredītreitingu aģentūrām regulējuma ieviešanu Latvijā, likumprojekts tiek papildināts ar atsevišķu sadaļu, kas nosaka Komisijas funkcijas kredītreitingu aģentūru reģistrācijā un uzraudzībā.

15. Komisija, stājoties spēkā Kredītreitingu aģentūru regulai, tika noteikta kā kompetentā iestāde kredītreitingu aģentūru reģistrēšanā un uzraudzībā Latvijā. Latvijas normatīvajā bāzē, lai nodrošinātu regulas efektīvu piemērošanu, tādējādi jāparedz kredītreitingu aģentūru, kā arī Kredītreitingu izmantošanas regulas 4. panta pirmajā daļā minēto subjektu, kas izmanto kredītreitingus regulatīviem nolūkiem, uzraudzības un sankciju piemērošanas apjoms, Komisijas izdoto administratīvo aktu apstrīdēšanas kārtība, tiesisko garantiju noteikšana uzraudzības iestādes darbiniekiem, veicot regulā Komisijai deleģētās funkcijas.

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
FILIS LIETVEDĪBAS SISTĒMAS ELEKTRONISKO PARAKSTU**

Svetlana Karpova
galvenā metodikas eksperte

Tālr. 6777 4876

Inga Jermoloviča
vecākā metodikas eksperte

Tālr. 6777 4815

**Regulējošo prasību daļa, Finanšu instrumentu tirgus daļa,
Licencēšanas daļa**

Vadims Kolomijecs
uzraudzības eksperts

Tālr. 6777 4909

Daiga Birīte
vecākā juriskonsulte

Tālr. 6777 4829